

PRIJEDLOG

IZVJEŠTAJ

**O PROVEDBI AKCIONOG PLANA BOSNE I HERCEGOVINE ZA RJEŠAVANJE
PROBLEMA ROMA U OBLASTIMA ZAPOŠLJAVANJA, STAMBENOG
ZBRINJAVANJA I ZDRAVSTVENE ZAŠTITE 2017 – 2020 I UTROŠKU GRANT
SREDSTAVA
ZA 2017. GODINU**

Sarajevo, mart 2019

Izveštaj o provedbi Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017 – 2020 i o utrošku grant sredstava za 2017. godinu

Sažetak izvještaja

Polazeći od podataka iz popisa stanovništva iz 2013. godine u Bosni i Hercegovini u okviru kojeg se 12.385 osoba izjasnilo kao pripadnici romske nacionalnosti i ranijih pokazatelja dobijenih tokom 2009. godine kada je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice (u daljem tekstu: MLJPI) provelo proces evidentiranja Roma i romskih potreba, prema kojima je mapirano 16.771 Rom ili 4.308 romskih domaćinstava koja trebaju neki od oblika pomoći u oblastima stambenog zbrinjavanja, zapošljavanja, zdravstvene zaštite i obrazovanja. Na osnovu ovih pokazatelja može se zaključiti da Romi spadaju u ranjivu skupine kojoj treba osigurati podršku u integraciji.

Tokom procesa evidentiranja Roma kao i kod popisa stanovništva bilo domaćinstava koja nisu željela da pristupe procesu evidentiranja ili se izjasne se kao pripadnici romske manjine. Primjetno je bilo da je jedan veći broj porodica i pojedinaca bio odsutan prilikom procesa mapiranja. Uporedo sa ovim pokazateljima rađena je i procjena broja Roma od strane lokalnih zajednica prema kojim u Bosni i Hercegovini živi između 30.000 i 35.000 osoba romske nacionalnosti. Svake godine MLJPI prikupljaju informacije od strane lokalnih zajednica (72) koji pokazuju da je i dalje izražena potreba za podrškom **od strane 19.500 osoba ili 4.500 romskih domaćinstava.**

Bosna i Hercegovina je do sada u period od 9 godina osigurala ukupno **36.284.343,59 KM** za realizaciju akcionih mjera za zapošljavanje, stambeno zbrinjavanje i zdravstvenu zaštitu Roma, što je prosječno godišnje 4 mil. konvertibilnih maraka. Ovaj iznos uključuje i sredstva osigurana od strane lokalnih zajednica i donatora u iznosu od **12.662.343,59 KM** izdvojena za oblast stambenog zbrinjavanja kroz osiguranje lokacija za izgradnju objekata i druge infrastrukture kao i dodatna finansijska sredstva osigurana od strane međunarodnih organizacija: Caritas Švicarske, SIDA i Hilswerk Austrija.

U budžetu MLJPI osigurano je do sada ukupno **23.622.000,00 KM** u periodu od 2009. do 2018. godine, a dodatno su osigurana sredstva iz IPA fondova u vrijednosti 9.779.150 KM bez učestvovanja lokalnih zajednica, a sa donacijama lokalnih zajednica vrijednost dva IPA projekta iznosi **11.485.150 KM.**

Dosadašnji efekti uložениh sredstava:

- Stambeno zbrinjavanje: u periodu od 2009. – 2018. godine ukupan broj izgrađenih i rekonstruisanih stambenih jedinica za romske porodice uključujući i infrastrukturu u romskim naseljima iznosi **992** stambenih jedinica i to:
  - **600** stambenih jedinica iz budžeta MLJPI i lokalnih zajednica,
  - iz sredstava IPA 1 i 2 -**290** stambene **jedinica,**
  - kroz projekat SIDA - **102** stambene jedinice

- Za oblast zapošljavanja Roma u periodu od 2009. – 2018. godina izdvojeno je 6.127.000,00 KM za projekte zapošljavanja i samozapošljavanja u okviru kojih je **800 osoba** bilo korisnik ovih sredstava.
- za zdravstvenu zaštitu izdvojeno je 2.472.000,00 KM koje su implementirane u saradnji sa zavodima za javno zdravstvo u Federaciji BiH i Institutom za javno zdravstvo u Republici Srpskoj i nadležnim Odjelom za zdravstvo u Brčko distriktu BiH u svrhu unapređenja zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine u okviru programa promocije zdravlja i zaštite od zaraznih i malignih bolesti, te poboljšanju ostvarivanja pristupa zdravstvenoj zaštiti.

I. Uvod

U cilju obezbjeđenja adekvatnog rješavanja problema Roma, jedne od najbrojnijih nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini koja je suočena sa povećanim stepenom socijalne isključenosti, intenzivirane su posljednjih godina aktivnosti na integraciji Roma u Bosni i Hercegovini.

MLJPI je pored obavezne koordinacije sa ostalim nivoima nadležnih vlasti u Bosni i Hercegovini svoje aktivnosti zasnivalo na usvojenoj zakonskoj i planskoj regulativi koja se odnosi na prava Roma u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, zdravstvene zaštite i stambenog zbrinjavanja, a posljednjih godina i u drugim oblastima kao što je pristup pravima iz oblasti socijalne zaštite, lična dokumenta i suzbijanja diskriminacije.

Najvažnije aktivnosti MLJPI realizuju se prije svega na osnovu strateških i planskog dokumenta koje je usvojilo Vijeće ministara BiH uz saglasnost entitetskih vlada i Vlade Brčko distrikta BiH:

- 1) Strategija Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma (usvojena 2005. god.)
- 2) Akcioni plan Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017. – 2020. (usvojen 19.7. 2017. god.)¹
- 3) Multicantri IPA programa „*Integracija Roma 2020*“ namijenjen zemljama zapadnog Balkana uključujući i Tursku²
- 4) Okvirni plan BiH o obrazovnim potrebama Roma i Romkinja 2018.-2022. (usvojen u 25. 9. 2018. godine) za koji se sačinjava poseban izvještaj.

Izrazi koji su radi preglednosti u ovom izvještaju, dati u jednom gramatičkom rodu odnose se i na muškarce i na žene.

¹ APR2020 prethodili su raniji planovi: Akcioni plan za rješavanje problema Roma iz oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite usvojenog 3. jula 2008. godine i Revidirani Akcioni plan za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2013 – 2016 usvojen 11.12.2013. godine;

² Multicantri IPI je prethodila „Deklaraciji o pristupanju BiH projektu Dekade uključenja Roma 2005.-2015.“, prihvaćene 4. septembra 2008. godine;

II. Metodologija pripreme Izvještaja za 2017. godinu

MLJPI ima obavezu da sačinjava godišnje izvještaje i druge materijala koji se odnose na integraciju Roma po osnovu Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017. – 2020. (u daljem tekstu: APR 2020) što uključuje i informacije o utrošku grant sredstava koja se svake godine osiguravaju u okviru budžeta Bosne i Hercegovine, odnosno budžeta MLJPI. U skladu sa navedenim osnovama pristupilo se pripremi ovog izvještaja.

U svrhu pripreme ovog Izvještaja o provedbi Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017 – 2020 i o utrošku grant sredstava za 2017. godinu (u daljem tekstu: Izvještaj) koristili smo novu metodologiju koja je predviđena u Poglavlju V: APR 2020 u kojem je navedeno da se za proces izvještavanja koristi **obrazac za godišnje izvještavanje o realizaciji javnih politika država učesnica koje se odnose na integraciju Roma razvijen u okviru mulicantri IPA programa „Integracija Roma 2020“**, koji je sastavni je dio ovog Izvještaja kojim se prati realizacija svih raspoloživih sredstava namijenjenih za integraciju Roma nezavisno od njihovog izvora na nivou jedne budžetske godine.

U skladu sa navedenim, ovaj godišnji Izvještaj obuhvatio je:

- a) *Pokazatelje o realizaciji finansijskih sredstava izdvojenih u budžetu MLJPI,*
- b) *Pokazatelje o utrošku finansijskih sredstava za integraciju Roma prikupljene od strane svih nivoa vlasti uključujući i organizacije civilnog društva i međunarodne organizacije;*
- c) *Pokazatelje o realizaciji 4 utvrđena strateška cilja iz APR 2020. i ostalih programskih aktivnosti prikupljenih od strane lokalnih zajednica i ostalih nadležnih institucija u BIH.*

2.1. Analiza uzorka

MLJPI je zatražilo dostavljanje izvještaja od strane 79 izvještajnih jedinica, uključujući i MLJPI. Prikupljeni su podaci od strane 54 izvještajne jedinice uključujući i MLJPI, **što predstavlja 69% planiranog uzorka iz svih izvještajnih jedinica.**

Tabela 1. Pokazatelji o prikupljenim podacima od strane nadležnih institucija

Nazivi izvještajne jedinice	Broj izv. Jedinica	Dostavili podatak	Nisu dostavili podatak
Nivo BIH	1	1	0
FBIH	54	36	18
RS	21	15	6
BD BIH	3	2	1

Izvor : podaci prikupljeni od strane MLJPI 2018. godina

Prilikom izrade ovog Izvještaja sačinjen je i upitnik za međunarodne organizacije i romske nevladine organizacije od kojih je tražena informacija o namjeni i izdvojenim sredstvima. Upitnik namijenjen međunarodnim organizacijama dostavljen je za sedam međunarodnih organizacije i svih

sedam dostavili je tražene odgovore. Upitnik za romske nevladine organizacije dostavljen 91 registriranoj romskoj organizaciju od kojih je samo 20 dostavilo tražene odgovore.

Tabela 2. Pokazatelji o prikupljenim podacima od međunarodnih organizacija i romskih udruženja

Nazivi izvještajne jedinice	Broj izv. Jedinica	Dostavili podatak	Nisu dostavili podatak	%
Međunarodne organizacije	7	7	0	100%
Romska udruženja	91	20	71	21%

Izvor podataka: MLJPI 2018. godina

Svi dostavljeni podaci od strane izvještajnih jedinica, kao i podaci dostavljeni od međunarodnih organizacija i romskih udruženja, korišteni su u svrhu prikazivanja napretka u ostvarivanju 4 strateška cilja utvrđena u APR 2020.

Tabela 3. Pregled izvještajnih jedinica po ciljevima i APR 2020.

Strateški cilj 1.	Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta	1
Strateški cilj 2.	Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma	3
Strateški cilj 3.	Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini	72
Strateški cilj 4.	Unapređenje zdravstvene zaštite pripadnika romske nacionalne manjine	3

Izvor podataka: MLJPI 2018. godina

2.2. Konsultacijski proces

Početkom 2017. godine organizovan je Seminar o inkluziji Roma čiji zaključci su praktično izvršeni u ovaj APR 2020. Također, u pripremi za izradu ovog Izvještaja je izvršeno i educiranje za popunjavanje propisanih RCC obrazaca za izvještavanje u dva navrata od strane eksperata Roma Integration 2020. U procesu prikupljanju podataka za izradu ovog Izvještaja MLJPI je organizovao sastanak Romske tematske grupe 24.07.2018. godine, a Izvještaj je razmotren i podržan od strane Odbora za Rome BiH na X sjednici održanoj marta 2019. godine.

Prijedlog Izvještaja objavljen je na web stranici: www.ekonsultacije.gov.ba u periodu od ____ 2019. godine do ____ 2019. godine.

Primjedbe i sugestije nakon e - konsultacija :

2.3. Problemi utvrđeni u toku procesa izrade Izvještaja

Prilikom izrade Izvještaja MLJPI je uočilo određene poteškoće prilikom prikupljanja informacija o provođenju APR 2020. tokom primjene nove metodologije izvještavanja.

Pojedini upitnici dostavljeni od izvještajnih jedinica bili su nepotpuni ili su popunjeni ne validnim podacima. Iz tih razloga već je preliminarnom analizom utvrđena potreba jačanja odgovornosti svih učesnika u implementaciji, te istaknuta potreba da se razrade mehanizmi pomoću kojih će se osigurati efektivna i efikasna dostava obrađenih podataka od strane finalnih izvještajnih jedinica.

2.4. Ciklus potrošnje raspoloživih finansijskih sredstava (grantova)

U skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH za 2017. godinu, a vezano za realizaciju aktivnosti predviđenih Strategijom za rješavanje problema Roma u BiH i Akcionog plana za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017. – 2020 MLJPI je sačinilo i predložilo Vijeću ministara BiH *Odluku o raspodjeli i kriterijima za dodjelu grant sredstava za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, zdravstvene zaštite i stambenog zbrinjavanja*,³ koja je usvojena na 113. sjednici, održanoj 05.09.2017. godine. Nakon ove Odluke provedena je procedura objavljivanja *Javnog poziva, prikupljanja aplikacija, razmatranje prijedloga i sačinjen prijedlog Odluke o dodjeli grant sredstava za rješavanje problema Roma u oblasti stambenog zbrinjavanja u BiH*⁴, koja je usvojena na 125. sjednici VM održanoj 22.12.2017. godine.

Ovom Odlukom, izvršena je dodjela ukupno 2.100.000 KM i to:

- za stambeno zbrinjavanje Roma 1.000.000 KM za 13 lokalnih zajednica,
- za zapošljavanje i samozapošljavanje Roma 700.000 KM,
- za zdravstvenu zaštitu 400.000 KM.

Implementacija sredstava za stambeno zbrinjavanje dodjeljuje se lokalnim zajednicama uz potpisivanje ugovora o saradnji, a sredstva za zapošljavanje i zdravstvenu zaštitu implementiraju se zaključivanjem memoranduma o saradnji sa entitetskim zavodima za zapošljavanje i zavodom/institutom za zdravstvenu zaštitu entiteta i Odjelima Brčko distrikta BiH.

Finansijska grant sredstva se raspoređuju na slijedeći način:

- Federacija BiH ..... 62,66 %
- Republika Srpska .....31,34 %
- Brčko distrikt BiH 6%

Plasman grantova realizuje se u skladu sa *Smjernicama o postupku dodjele grant sredstava Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH*⁵. Izvještaj o utrošku grant sredstava se dostavlja u roku od 21 dan od završetka projekta, s tim da je predviđeni rok implementacije grantova 12 mjeseci od dana transfera novčanih sredstava. MLJPI osigurava monitoring utroška dodijeljenih grant sredstava na način da Sektor za obnovu, razvoj, monitoring i regionalne centre, kao i predstavnici Odbora za Rome obavljaju stalni monitoring.

Monitoring nadležnog Sektora MLJPI realizuje se na način da monitori izlaze na teren i prate sve procese od početka do kraja realizacije projekta o čemu izvještavaju Sektor za ljudska prava. Za svu problematiku oko implementacije projekata (smanjenje/povećanje broja izgradnje/sanacije stambenih jedinica, produžetak roka implementacije projekata, utroška preostalih novčanih sredstava) zadužene su dvije provedbene komisije: za projekte iz granta za stambeno zbrinjavanje Roma i realizaciju aktivnosti iz programa za zapošljavanje i pristupa zdravstvenoj zaštiti. Implementatori grantova imaju obavezu da sačine izvještaje na unaprijed propisanom formatu (Obrazac: VI) čiju evaluaciju u pogledu uspješnosti implementacije projekta vrši Provedbena

³ Objavljene u „Službenom glasniku BiH, broj 73/17

⁴ Objavljena u „Službeni glasnik BiH, broj 8/18“

⁵ Br: 01-02-2-861-3/17 od 10.07.2017. godine

komisija, koji se koriste i u svrhu izrade ovog Izvještaja na način da se sve informacije o realizovanim projektima unose u RCC obrazac koje se nalazi u prilogu.

PREPORUKA

U skladu sa navedenim, mišljenja smo da je potrebno u narednom periodu unaprijediti monitoring i način praćenja i implementacije dodijeljenih finansijskih sredstava korisnicima, kako u fiskalnom, tako i u kvalitativnom pogledu, od strane nadležnih sektora, kao i monitoring tima Odbora za Rome BiH.

2.5. Proces praćenja implementacije strateških ciljeva iz Akcionog plana

Polaznu osnova za praćenje implementacije APR 2020. čine definisana četiri strateška cilja. Za sva četiri cilja sačinjen je upitnik za praćenje provođenja APR 2020. na osnovu utvrđenih mjera i indikatora. Upitnici su dostavljeni svim identifikovanim nadležnim institucijama, nakon čega je izvršena analiza i evaluacija prikupljenih informacija.

III. Izvještaj o provođenju aktivnosti u 2017. godini

APR 2020. usvojen je 19.07.2017. godine, a proces implementacije započeo je odmah nakon usvajanja od strane Vijeća ministara BiH.

Akcionim planom predviđena su četiri strateška cilja:

1. Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta;
2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma;
3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini ;
4. Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije.

Za realizaciju ciljeva, planirano je da se utroši ukupno: 2.996.725,00 KM, a utrošeno 4.276.074,96 KM, od kojih je osigurano od strane budžeta MLJPI iznos od 2.199.152,96 KM, drugih nivoa vlasti 423.018,00 KM i od strane donatora 1.653.904,00 KM.

Tabela 4. Planirana sredstva 2017. godine po ciljevima

Naziv strateškog cilja			Realizovano prema izvorima		
	Planirano	Utrošeno	BiH	Drugi nivoi vlasti	Donatori
1. Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta	267.750,00	120.000,00	120.000,00	-	-
2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma	721.142,00	2.082.256,00	700.000,00	-	1.382.256,00
3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini	1.747.500	1.694.666,00	1.000.000,00	423.018,00	271.648,00

4. Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije	260.333,00	442.207,57	400.000,00	-	42.207,57
UKUPNO:	2.996.725,00	4.339.129,57	2.220.000,00	423.018,00	1.696.111,57

Izvor podataka: MLJPI 2018. godina

U skladu sa planiranim sredstvima, na nivou BiH, odnosno iznosa 2.199.152,96 KM za 2017. godinu, kao i sredstava dobijenih od strane drugih nivoa vlasti i donatora, prezentujemo informacije o njihovoj realizaciji prema utvrđenim ciljevima u okviru APR 2020. kako slijedi.

3.1.REALIZACIJA CILJA 1. POBOLJŠANJE POSTOJEĆIH INSTITUCIONALNIH KAPACITETA

Implementacija strateškog cilja 1. planirana je realizacijom četiri Programa:

Program 1. Poboljšanje kapaciteta na nivou BiH:

U okviru MLJPI djeluje Odjel za saradnju sa nacionalnim i drugim manjinama, saradnjama sa vjerskim zajednicama i NVO čija je trenutna popunjenost 80%. Zbog povećanog obima posla, ali i afirmativne akcije MLJPI je uposlilo jednog predstavnika romske nacionalnosti i osiguralo odgovarajući budžet za upošljavanje na nivou jedne budžetske godine. Takođe je evidentirano zapošljavanje još jednog lica romske nacionalnosti iz budžeta Brčko distrikta BiH. MLJPI u kontinuitetu pruža finansijsku i stručnu podršku četvrtom sazivu Odbora za Rome imenovanog za mandat 2017.-2021. godine. Odbor za Rome ima obavezu da u saradnji sa MLJPI prati implementaciju APR 2020.

Tokom 2017. godine Odbor za Rome održao je ukupno 5 sjednica na kojima su razmatrane teme vezane direktno za inkluziju i integraciju Roma u BiH, kao i realizacija strateških ciljeva i aktivnosti iz APR-a 2020. Odbor je sudjelovao i u pripremi sastanaka i analizi realizacije Operativnih zaključaka Evropske komisije iz 2015. godine. O radu Odbora za Rome za 2017. godinu je sačinjen poseban Izvještaj koji je usvojilo Vijeća ministara BiH.

MLJPI u kontinuitetu prati način rješavanja problema Roma bez dokumenata. Veći dio aktivnosti u proteklom periodu realizuju romska udruženja u saradnji sa Udruženjem „Vaša prava“. Tokom 2017. godine ovo Udruženje pružalo je pravnu podršku Romima bez dokumenata, te radili na podizanju svijesti o upisu u matične knjige rođenih, te su u procesu upisa u matične knjige bila 54 lica. Iako je uspostavljen sistem elektronske baze podataka, razmjenjiv između lokalnih zajednica unutar entiteta, još uvijek nije realizovan proces razmjene podataka između entiteta. Proces dobijanja dokumenata i upisa u matične knjige oslobođen je od plaćanja svih administrativnih taksi, a obrasci koji se koriste su potpuno besplatni. BiH je skoro u potpunosti riješila problem naknadnog upisa Roma u matične evidencije i uspostavila sistem koji omogućava da svako lice bilo kada pokrene naknadni postupak upisa u matične evidencije.

Program 2. Poboljšanje saradnje s romskim udruženjima i donatorima:

Iako je u ovoj godini bilo pokušaja da se napravi baza romskih udruženja iz koje bi bili vidljivi pokazatelji o broju članova, aktivnostima, projektima i finansijskom stanju na osnovu koje bi se

mogli birati kao partneri samo najkompetentnije NVO, zbog slabog odziva udruženja i nedostavljanja dovoljnog broja podataka, MLJPI je sačinilo evidenciju romskih udruženja⁶, na osnovu koje će u narednom periodu održavati regionalne sastanke sa organizacijama koje daju direktan doprinos realizacije APR 2020.

Uz podršku OSCE-a i NVO „Kali Sara“ održana su četiri godišnja regionalna sastanka u 2017. godini, te organizacijama su ponuđeni obrasci za uspostavu baze podataka koja bi služila za realizaciju daljih zajedničkih aktivnosti. Ovaj sastanaka je bio dio kontinuiranog angažmana MLJPI u procesima uključivanja Roma u Bosni i Hercegovini s ciljem postizanja veće koherentnosti i sinergije u odnosu na provedbu različitih intervencija, djelatnosti i razmjena informacija o aktivnostima koje su usmjerene na implementaciju APR 2020. i Revidiranog akcionog plana o obrazovnim potrebama Roma u BiH i Operativnih zaključaka sa Seminara o inkluziji Roma iz 2015. godine.

MLJPI je u cilju pružanja direktne podrške romskom udruženjima osiguralo grant sredstva na nivou svake godine, pa tako i 2017. godine, čiji korisnici su bila tri romska udruženja i to: Centar za podršku Roma „Romalen“ Kakanj, Udruženje žena Romkinja „Centar za majke – Izvor života“ Vitez i Udruženje Roma „Euro Rom“ Tuzla, kojima su osigurani grantovi u visini od po 10.000 KM.

Prikupljeni podaci ukazuju da su i druge nadležne institucije dale doprinos romskim nevladinim organizacijama dodjelom grant sredstava koja su se odnosila na realizaciju projekata iz oblasti obrazovanja, zdravstva, zapošljavanja i stambenog zbrinjavanje Roma.

Tabela 2. Sredstva podrške romskim nevladinim organizacijama od strane drugih nivoa vlasti

PROJEKTI FINANSIRANI INSTITUCIJA	
INSTITUCIJA	VRIJEDNOST
MIN SIGURNOSTI BIH	1.300,00 KM
FED.MIN.OBRAZOVANJA	8.410,00 KM
GRAD TUZLA	15.224,00 KM
OPĆINA KALESIJA	1.000,00 KM
OPĆINA ŽIVINICE	2.000,00 KM
OPŠTINA PRNJAVOR	1.500,00 KM
OPĆINA N. GRAD SARAJEVO	1.500,00 KM
OPĆINA BREZA	500,00 KM
UKUPNO=	31.434,00 KM

Izvor: MLJPI 2018. godina

S ciljem unaprjeđenja saradnje MLJPI sa međunarodnim organizacijama koje djeluju u BiH, a pružaju donatorsku podršku u implementaciji APR 2020., tokom 2017. godine održan je sastanak Romske tematske grupe (RTG) koji je okupio 22 organizacije, od toga 13 međunarodnih i 9 domaćih organizacije u BiH, koje su predstavile svoje aktivnosti, a za ovaj Izvještaj, šest organizacija je dostavilo pokazatelje o visini uloženih sredstava (Tabela 5.)

⁶ Prema podacima MLJPI u BiH je registrovano 91 romsko udruženje

Tabela 5: Pregled donatorskih organizacija:

ORGANIZACIJA	IZNOS U KM
FOD	404.127,05
CARE	34.875,00
GIZ	2.486.593,35
TRAG Fondacija	8.569,17
REF	524.029,16
UNICEF	112.824,00
UKUPNO:	3.571.017,73

Izvor podataka: MLJPI 2018. godina

Prezentovana sredstva iz Tabele 5. navedene međunarodne organizacije usmjerile su na realizaciju 22 projekta, čija realizacija teče tokom 2017/2018. godine, a realizuju se u saradnji sa romskim nevladinim organizacijama prikazanim u Tabeli 6., s tim da se sredstva prikazuju kumulativno, a odnose se u podršku u oblastima: obrazovanja, zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja, zdravstva i projekte u oblasti jezika, kulture, tradicije Roma, oblast diskriminacije, podrške u implementaciji lokalnih akcionih planova, te sudjelovanje u implementaciji IPA projekata.

Od ukupno 91 udruženje Roma koja su registrovana u BiH dostavljeni su podaci od 19 udruženja. Dostavljeni podaci pokazuju da su ova udruženja implementirala 49 različitih projekata na način da su bili korisnici sredstava MLJPI i sredstava međunarodnih organizacija navedenih u ovom Izvještaju, što uključuje i sredstva Evropske komisije, Vijeća Evrope i drugih donatora. Ovi pokazatelji prikazuju da je kapacitet većeg broja udruženja poboljšan, te da se u kontinuitetu stvara mogućnost za poboljšanje partnerstva sa romskim nevladinim organizacijama.

Tabela 6. Sredstva po projektima romskih nevladinih organizacija za period realizacije 2017./2018.

Redni broj	NAZIV UDRUŽENJA	BROJ PROJEKAT A	UKUPAN IZNOS
1.	Udruženje Roma „ Glas Roma“ Kalesija	2	4.000,00 KM
2.	Udruženje Roma „Romano Drom“ Živinice	3	50.615,80 KM
3.	Udruženje žena Romkinja „Bolja budućnost“ Tuzla	6	95.999,98 KM
4.	Udruženje žena Centar za majke „Izvor života“ Vitez	1	10.000,00 KM
5.	Udruženje Roma „ Budi mi prijatelj“ Visoko		nisu sredstva naznačena
6.	Udruženje Roma „ Amaro Kham – Naše sunce“ Visoko	1	80.000,00 KM
7.	Udruženje Roma „ Zuralipe – Jačanje“ Vitez	3	81.875,00 KM
8.	Centar za promociju i zajedničko djelovanje „Romalen“ Kakanj	5	149.255,00 KM
9.	Kali Sara – RIC	8	586.531,96 KM
10.	Udruženje Roma „ Euro Rom“ Tuzla	7	652.447,32 KM
11.	Udruženje Roma „ Romano Ternipe“ Gradiška	1	8.950,00 KM
12.	Udruženje Roma Gradiška	1	8.950,00 KM
13.	Udruženje Roma „ Romani Čej – Romska djevojka“ Prnjavor	3	26.269,00 KM

14.	Udruženje Roma „ Brača Romi“ Sarajevo	2	1.500,00 KM
15.	Centar za majke „ Nada“ Kakanj	1	1.500,00 KM
16.	Udruženje Roma „ Romsko srce“ Breza	1	500,00 KM
17.	NVO „Rom“ Živinice	1	8.410,00 KM
18.	Udruženje Roma „ Rom za Rome“ Živinice	2	8.754,00 KM
19.	Udruženje Roma „ Sa E Roma“ Tuzla	1	800,00 KM
UKUPNO		49	1.776.358,06 KM

Izvor podataka: MLJPI 2018. godina

Pored romskih udruženja, značajno je napomenuti da postoji i nekoliko organizacija koje pružaju podršku integraciji Roma kao što je Udruženje za promociju obrazovanja Roma „ Otaharin“ Bijeljina, koja je dostavila podatak o realizaciji pet projekata u ukupnoj vrijednosti od 2.854.808,52 KM.

Kada je u pitanju proces prikupljanja donatorskih sredstava, najveći dio sredstava osiguran je iz IPA-a programa Evropske unije. Osigurana sredstva usmjerena su na podršku realizacije aktivnosti na APR 2020. koji se odnosi na stambeno zbrinjavanje Roma. Drugi najveći donator je Švajcarski Caritas-a koji je također osigurao znatna finansijska sredstva za stambeno zbrinjavanje Roma.

Također, u sklopu aktivnosti RCC u Tirani je održana konferencija o temi „Obezbijedenje donatorskih sredstava za Integraciju Roma do 2020. godine“, a uz učešće predstavnika više međunarodnih nevladinih organizacija i predstavnici banaka. Na konferenciji je bio puno veći odziv država regiona, kojima su potrebna donatorska sredstva, dok je odziv donatora bio mnogo skromniji, tako da je konferencija nije dala očekivane rezultate.

Program 3. Unapređenje regionalne i saradnje s međunarodnim organizacijama:

Predstavnici MLJPI redovno učestvuju na sastancima Ad hoc Committee of Experts on Roma and Traveller Issues (CAHROM) tijela Vijeća Evrope za pitanja Roma, tokom u 2017. godine su održana dva sastanka u Pragu i Strazburu i jedna tematska posjete na temu Zaštita, očuvanje i podučavanje jezika kojima se služe Romi, Sinti i Yenish (uključujući načine suočavanja sa protivljenjem tradicionalnih zajednica da se njihovi jezici pišu i podučavaju) koja je održana u Gracu od 29. do 31. marta 2017. godine.

Kada je u pitanju regionalna saradnja, u 2017. godini održano je više regionalnih sastanaka u saradnji sa RCC - Roma Integration 2020 na kojem učestvuju sve zemlje Zapadnog Balkana i Turska. U sklopu projekta, Multycountry IPA projekta posvećenog integraciji Roma. Organizovno je četiri sastanka, koji su se odnosili na:

- Forum za javni dijalog - Implementacija politika, mjera i Operativnih zaključaka sa Seminara o inkluziji Roma (Sarajevo, 25. septembar 2017. godine);
- Regionalna konferencija - Popunjavanje budžetskih praznina u politikama za integraciju Roma (10. 11.2017.godine. Tirana, Albanija);
- Regionalna radionica o javnom budžetu za politike integracije Roma (20-21. Mart 2017., Skopje);

- Roma Integration2020 - II Sastanak Task Force (20-21. Septembar 2017. godine, Beograd) .

Rezultat održanih sastanaka je:

- izrada smjernica sa programsko budžetiranje,
- razmjena iskustava o načinu implementacije politika za integraciju Roma,
- te prijedlog o nastavku dalje saradnje Roma zemalja Zapadnog Balkana i Turske.

Tokom 2017. godine održan je jedan sastanak Romske tematske grupe na temu zajedničke saradnje u daljoj implementaciji i monitoringu APR 2020.

Program 4. Izrada lokalnih akcionih planova i provođenje na lokalnom nivou:

U ovom periodu je vršeno djelomično i povremeno ažuriranje podataka iz Baze podataka o potrebama Roma u sistemu ERP koji vodi MLJPI obzirom da su bazni podaci uneseni 2011. godine. MLJPI je zatražilo podršku od strane Evropske komisije za provođenje mapiranja Roma i romskih potreba u BiH.

U cilju realizacije ovog programa u 2017. godini za realizaciju aktivnosti iz AP angažovano je iz sredstava MLJPI i sredstava drugih donatora ukupno 150 romskih medijatora, koji su pružili podršku romskim porodicama u zajednici u svrhu poboljšanja pristupačnosti zdravstvenoj zaštiti. Pored ove uloge, medijatori su pružali podršku i djeci uključenoj u obrazovni sistem, kao i djeci i porodicama čija djeca redovno ne pohađaju osnovno i predškolsko obrazovanje.

Kada je u pitanju napredak u procesu izrade i donošenja lokalnih akcionih planova za Rome (u daljem tekstu: LAP) od ukupno planiranih deset, uz pomoć međunarodne organizacije Care International Balkans sedam lokalnih zajednica usvojilo je LAP-ove za Rome u slijedećim lokalnim zajednicama: Travnik, Donji Vakuf, Bijeljina, Prnjavor, Kakanj, Brčko distrikt BiH, Centar-Sarajevo. Lobiranje u izradi LAP-ova, također je organizovano i od strane OSCE. Započeta je izrada još dva LAP-a u Tuzli i Visokom.

Ocjena realizacije cilja 1. Poboljšanje postojećih institucionalnih kapaciteta za 2017. godinu

U oblasti poboljšanja institucionalnih kapaciteta Roma u 2017. godini, može se reći da je veći dio planiranih aktivnosti realizovan. Za sve planirane aktivnosti za koje je osigurano finansiranje iz budžeta MLJPI, iste se realizuju u kontinuitetu.

Dobre rezultate u svom radu je postigao Odbor za Rome BiH, za čiji rad utrošeno 8.415,50 KM. Također, velike aktivnosti i doprinos Odbor za Rome je dao i prilikom izrade i donošenja APR 2020. kao i u postupku izrade ovog Izvještaja, te posebno kada je u pitanju promocija prava Roma.

U pogledu zapošljavanja Roma u institucijama BiH, iako su zaposlena 2 pripadnika (Brčko distrikt BiH i MLJPI), smatramo da rezultati nisu dovoljni i da u narednom periodu za realizaciju ovog cilja treba uložiti dodatne napore. Za realizaciju implementacije aktivnosti iz APR 2020., u okviru MLJPI je angažovano ukupno 5 uposlenika za šta je Ministarstvo utrošilo 120.000,00 KM.

Kao jedna od najznačajnijih aktivnosti u ovome strateškom cilju je izrada LAP-ova, gdje su također postignuti značajni rezultati, obzirom da je doneseno sedam LAP-ova i da su u fazi izrade još dva, što predstavlja dobru osnovu da do kraja 2020. godine sve lokalne zajednice u kojima živi veći broj Roma (30) izradi i donese vlastite planove i razmotri upošljavanje Roma.

3.2. REALIZACIJA CILJA 2. UNAPREĐENJE ZAPOŠLJIVOSTI I ZAPOŠLJAVANJA ROMA

Od 2009 godine kroz implementaciju prethodna dva akciona plana za rješavanje problema Roma u oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite do januara 2017. godine za oblast zapošljavanja izdvojeno je ukupno **4.777.000,00 KM** od čega je kroz projekte zapošljavanja i samozapošljavanja do sada obuhvaćeno **744 osobe**, iz podataka proizlazi da se uglavnom realizirao program 1.

Pokazatelji o osiguranim sredstva po godinama do 2017. godine

	FBiH	RS	BD BiH
2009.	440.000 KM	220.000 KM	42.000 KM
2010.	440.000 KM	220.000 KM	40.000 KM
2012.	450.000 KM	220.000 KM	40.000 KM
2013.	450.000 KM	220.000 KM	40.000 KM
2014.	313.300 KM	156.700 KM	30.000 KM
2015.	438.620 KM	219.380 KM	42.000 KM
2016.	473.083 KM	236.617 KM	45.300 KM
UKUPNO	3.005.003 KM	1.492.697 KM	279.300 KM
SVE UKUPNO (FBiH+RS+BDBiH) 4.777.000,00 KM			

Implementacija strateškog cilja 2017. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma realizuje se provođenjem dva programa:

Program 1. Programi za podsticanje zapošljavanja Roma;

Programa 2. Program za obrazovanje, do(pre)kvalificiranje Roma s evidencije zavoda za zapošljavanje.

Sredstva za zapošljavanje Roma implementiraju se na osnovu potpisanih Memoranduma o razumijevanju prebacuju Federalnom zavodu za zapošljavanje, Zavodu za zapošljavanje RS i Zavodu za zapošljavanje Brčko Distrikt. Zavodi svake godine raspisuju javne pozive za odabir korisnika projekata zapošljavanja i samozapošljavanja Roma. Komisija koje formira zavod, u kojoj su i romski predstavnici Roma, donosi odluku o odabiru korisnika.

Prema APR 2020 za oblast zapošljavanja za 2017. godinu planirano je da se osigura 721.142,00 KM, s ciljem da se osigura zapošljavanje godišnje 157 Roma i osposobljavanje 386 zapošljivih Roma.

Nakon implementacije dodijeljenih grant sredstava do 2017. godine je ostalo **neutrošeno 538.138,83 KM** koja su udružena sa sredstvima iz 2017. godine.

Tokom 2017. godine su se implementirala sredstva iz 2016. godine i započete su procedure dodjele grant sredstava iz 2017. godine. Po osnovu Odluke o raspodjeli i kriterijima za dodjelu grant sredstava za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, zdravstvene zaštite i stambenog

zbrinjavanja za 2017. godinu također su dodijeljena nova sredstva u iznosu od 700.000,00 KM koja su raspoređena na slijedeći način:

- za zapošljavanje Roma u FBiH 438.620,00 KM,
- za zapošljavanje Roma u RS 219.380,00 KM i
- za zapošljavanje Roma u BD 42.000,00 KM s rokom utroška do kraja 2018 godine.

U skladu sa navedenim u 2017. godini za zapošljavanje i samozapošljavanje Roma na raspolaganju je bilo 1.238.138,83 KM.

Tokom 2017. godine, iz novog granta za 2017. godinu i nastavkom realizacije neutrošenih sredstava iz prethodnih godina, implementirano je ukupno 861.147,00 KM za samozapošljavanja/zapošljavanja 147 nezaposlenih Roma od kojih je 23 Roma samozaposleno i 124 Roma zaposleno kod poslodavca i 1 osoba pripremljena za zapošljavanje.

Od navedenog ukupnog iznosa, realizovanih sredstava:

- Zavod za zapošljavanje FBiH je utrošio **628.000 KM** (što uključuje neutrošena sredstva iz prethodnih godina), radi samozapošljavanja/zapošljavanja 107 nezaposlenih Roma (14 Roma za samozapošljavanje i 93 Roma kod poslodavca).
- Zavod za zapošljavanje RS je odobrio sredstva za zapošljavanje 38 lica (9 Roma za samozapošljavanje i 29 Roma kod poslodavca) u iznosu od **219.000,00 KM**.
- Zavod za zapošljavanje BD BiH je odobrio **14.000 KM** za zapošljavanje 2 Roma kod poslodavca na šta je utrošeno 12.000 KM a 2.000 KM je utrošeno za pripremu upošljavanja jednog lica.

Sa budžetskog aspekta Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine je utrošilo i opravdalo planiranih 700.000,00 KM za zapošljavanje Roma za 2017. godine zaključivanjem Memoranduma o razumijevanju sa zavodima za zapošljavanje i transferom grant sredstava. S obzirom na potrebu poštivanja utvrđenih procedure implementacije te složene procedure plasiranja sredstava putem javnih poziva u kontinuitetu se nastavlja realizacija grantova iz 2017. godine sa krajnjim rokom utroška kako je i planirano, do kraja 2018. godine.

Ocjena realizacije cilja 2. Unapređenje zapošljivosti i zapošljavanja Roma za 2017. godinu

Stepen realizacije programa 1. i 2 iznosi 50%

Tokom 2017. nastavljena je u najvećem dijelu realizacija **Programa 1 koji se odnosi na podsticanje zapošljavanja Roma.**

Analiziramo li dostavljene odgovore zavoda za Program 1, postaje evidentno da se na državnom nivou izdvajaju sredstva za zapošljavanje i samozapošljavanje Roma, dok zavodi iz svojih sredstava do sada nisu izdvajali sredstva za ove namjene.

Generalno gledano, *Program 1* nije adekvatno realizovan; jedina aktivnost koja se implementira u cijelosti jesu programi zapošljavanja i samozapošljavanja Roma, što se realizuje putem potpisanih memoranduma o razumijevanju između zavoda i MLJPI. Iz budžeta MLJPI je 2017. godine za zapošljavanje Roma izdvojilo 700.000 KM, a to su sredstva koja su dodijeljena Zavodu za zapošljavanje FBiH, Zavodu za zapošljavanje RS i Zavodu za zapošljavanje BDBiH. Zavodi navedena sredstva plasiraju putem javnih poziva. Evidentno je da proces objave procedure zapošljavanja Roma u FBiH kasni, te kasni i realizacija utroška dodijeljenih grant sredstava u predviđenom roku.

U skladu sa mjerama predviđenih APR 2020. nije bilo aktivnosti niti planiranih sredstava za realizaciju uključivanja Roma/Romkinja u programe javnih radova. Iako su zavodi za zapošljavanje, odnosno službe za zapošljavanje u FBiH, provodile programe javnih radova, i iako su ovi programi obuhvatili određeni broj lica romske nacionalnosti, nije vođena evidencija o broju lica romske nacionalnosti koji su ušli u ove programe.

Zavod za zapošljavanje RS je u toku 2017. godine izdvojio sredstva za uspostavu zadruga.

Kada je u pitanju Program 2. zavodi za zapošljavanje su naveli da nije bilo kreiranih kampanja u cilju poticanja Roma da se evidentiraju kao Romi, već se ova aktivnost provodi u sklopu redovnih aktivnosti. Evidentno je da Romi sa evidencije nisu završavali program do(pre) kvalifikacije za poznatog poslodavca kako je to bilo predviđeno akcionim planom.

U 2017. godini u Zavodu za zapošljavanje Republike Srpske 5 lica Romske nacionalnosti je podnijelo zahtjev za samozapošljavanje i prošlo obuku za pokretanje vlastitog posla, a ZZZ Brčko distrikt BiH trenutno je u fazi reforme rada službi za zapošljavanje kao i razvijanje alata za pripremu nezaposlenih lica za tržište rada.

3.3. REALIZACIJA CILJA 3. POBOLJŠANJE USLOVA STANOVANJA ROMSKE POPULACIJE U BOSNI I HERCEGOVINI

Za stambeno zbrinjavanje Roma u BiH u periodu 2009.-2016. godina iz budžeta Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH izdvojeno je ukupno 12.533.000,00 KM. Od tih novčanih sredstava, a za navedeni period izgrađeno je 224 stambene jedinice, a sanirano 343 stambene jedinice, dok je preko 1000 osoba korisnika infrastrukturnih projekata. Osim navedenih sredstava iz budžeta, osigurana su sredstva i od strane Evropske komisije kroz projekte IPA I i IPA II, Federalnog ministarstva prostornog uređenja, lokalnih zajednica, i donatora („Caritas“ Švajcarska, Hilfswerk International Austria, SIDA- Švajcarska). Kroz IPA projekat I i II obezbjeđeno je cca 10.000.000 KM dok je kroz sufinansiranja od strane navedenih obezbjeđeno 10.512.421,41KM. Od budžetskih i donatorskih sredstava do kraja decembra 2016. godine broj novoizgrađenih stambenih jedinica je 415, dok je 567 objekata sanirano.

Realizacije ovog Strateški cilja za 2017. ispunjava se realizacijom tri programa:

Programa 1. Legalizacija stambenih jedinica u neformalnim naseljima u kojima žive Romi;

Programa 2. Izgradnja socijalnih stambenih jedinica za Rome (kolektivni/individualni objekti);

Programa 3. Poboljšati stambene uslove u stambenim jedinicama u kojima žive Romi.

Sredstava za rješavanje problema Roma u oblasti stambenog zbrinjavanja osiguravaju se iz budžeta MLJPI, a dodjeljuju se na osnovu raspisanog Javnog poziva. Pravo na podnošenje projektnih prijedloga za dodjelu grant sredstava imaju isključivo jedinice lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini u kojima žive Romi. Sredstva namijenjena za stambeno zbrinjavanje Roma u BiH u iznosu od 1.000.000,00 KM u 2017. godini, u skladu s okvirnim odnosima (Federacija Bosne i

Hercegovine 62,66%, Republika Srpska 31,34% i Brčko distrikt Bosne i Hercegovine 6%) utvrđenim APR 2020., raspoređena su na sljedeći način:

- a) za stambeno zbrinjavanje Roma u lokalnim zajednicama Federacije BiH - 626.600,00 KM
- b) za stambeno zbrinjavanje Roma u lokalnim zajednicama Republike Srpske - 313.400,00 KM
- c) za stambeno zbrinjavanje Roma u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine - 60.000,00 KM

Prema APR 2020. za oblast poboljšanje uslova života romske populacije u Bosni i Hercegovine za četverogodišnji period planirano je 15.030.000 KM, s ciljem poboljšanja životnih uslova za 700 romskih porodica.

Tokom 2017. godine nastavkom realizacije neutrošenih sredstava iz prethodnih godina (2014.-2016.godine) **implementirano je ukupno 2.697.697 KM** od čega je:

1. MLJPI - 1.998.434 KM;
2. Lokalne zajednice - 427.615 KM;
3. Donatorska sredstva - 271.648 KM;

Od navedenih novčanih sredstava broj izgrađenih/ saniranih stambenih jedinica je 68, dok je broj korisnika infrastrukturnih projekata 303.

Sa budžetskog aspekta MLJPI je utrošilo i opravdalo planiranih 1.000.000 KM za stambeno zbrinjavanje Roma za 2017. godine usvajanjem Odluke o dodjeli sredstava granta za rješavanje problema Roma u oblasti stambenog zbrinjavanja u Bosni i Hercegovini, te potpisivanjem Ugovora o saradnji sa slijedećim lokalnim zajednicama:

Tabela 7. Pregled lokalnih zajednica kojima su dodijeljena sredstva za stambeno zbrinjavanje Roma

Brčko Distrikt BiH

Red. broj	Podnosilac projektnog prijedloga	Naziv projektnog prijedloga	Dodijeljena sredstva
1.	Brčko Distrikt BiH	Poboljšanje stambenih uslova u stambenim jedinicama u kojima žive Romi na području Brčko Distrikta BiH	60.000,00 KM
	UKUPNO:		60.000,00 KM

Republika Srpska

Red. broj	Podnosilac projektnog prijedloga	Naziv projektnog prijedloga	Dodijeljena sredstva
1.	Grad Bijeljina	Stambeno zbrinjavanje Roma 2018-2019. u gradu Bijeljina	100.000,00 KM
2.	Općina Modriča	Unapređenje stambenih uslova u stambenim jedinicama u kojima žive Romi i izgradnja prateće komunalne infrastrukture u romskim naseljima na teritoriji općine Modriča	100.000,00 KM
3.	Općina Lopare	Asfaltiranje lokalnog puta u dijelu romskog naselja u MZ Lipovice	60.000,00 KM
4.	Općina Gradiška	START – Stambeno zbrinjavanje Romske populacije na području općine Gradiška	53.400,00 KM

	UKUPNO:	313.400,00 KM
--	----------------	----------------------

Federacija Bosne i Hercegovine

Red. broj	Podnosilac projektnog prijedloga	Naziv	Dodijeljena sredstva
1.	Općina Kakanj / Caritas Švicarske	Stambeno zbrinjavanje Roma 2018-2019. u općini Kakanj	100.000,00 KM
2.	Grad Goražde	Izgradnja stambenih jedinica u individualnim stambenim objektima u svrhu stambenog zbrinjavanja romskih porodica koje žive na području Grada Goražda	100.000,00 KM
3.	Općina Stolac	Stambeno zbrinjavanje Roma 2018-2019. u općini Stolac	100.000,00 KM
4.	Općina Sapna	Stambeno zbrinjavanje Roma u općini Sapna	100.000,00 KM
5.	Općina Fojnica	Stambeno zbrinjavanje Roma u općini Fojnica	80.000,00 KM
6.	Općina Zavidovići	Sanacija i rekonstrukcija ulice IDC Č Asim Čamdžić	57.273,20 KM
7.	Općina Busovača	Izgradnja stambenih objekata za dvije porodice Roma u općini Busovača	49.500,00 KM
8.	Općina Kalesija	Asfaltiranje ulice u romskom naselju Olanovica u dužini od 200m	39.826,80 KM
	UKUPNO:		626.600,00 KM

Izvor podataka: MLJPI 2018. godina

Obzirom da su ugovori o saradnji sa lokalnim zajednicama potpisani 28.12.2017. godine, te da su novčana sredstva prebačena početkom 2018. godine, imajući na umu složenost procesa implementacije koji uključuje i javne nabavke, završetak implementacije istih se očekuje u prvom kvartalu 2019. godine. U većini projekata utvrđen je rok za realizaciju u trajanju od 12 mjeseci od dana transfera novčanih sredstava. Nastavljena je realizacija projekata iz perioda 2013-2016. godina, čija je vrijednost ukupno 826.910,20 KM, a čija se realizacija očekuje u narednom periodu.

Ocjena realizacije cilja 3. Poboljšanje uslova stanovanja romske populacije u Bosni i Hercegovini za 2017. godinu

Iako je od strane MLJPI u Javnom pozivu ponuđeno lokalnim zajednicama podrška za pokretanje procesa legalizacije neformalnih romskih naselja 2017. godine, nije bila ni jedna aplikacija za Program 1, tako da ova mjera nije realizovana.

Program 2. i Program 3. realizuju se u potpunost. Prema APR 2020. za 2017. godinu postavljeni cilj predviđao je da se poboljšaju uslovi života za 210 porodica, a postignuti rezultat je 371 porodica

(68 porodica je imalo koristi od popravljenih ili novih stanova + 303 porodice su imale koristi od popravljene infrastrukture).

3.4. REALIZACIJA CILJA 4. UNAPREĐENJE, DOSTUPNOST I KVALITET ZDRAVSTVENE ZAŠTITE PRIPADNIKA ROMSKE POPULACIJE

U periodu od 2009. do 2017. godine za realizaciju **strateškog cilja: Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije ukupno je utrošeno 1.722.000,00 KM.**

Prema tome, u ovom izvještajnom periodu, za gore navedene aktivnosti za zdravstvenu zaštitu Roma finansijska sredstva, iz budžeta BiH, su dodijeljena i raspoređena na sljedeći način:

- za zdravstvenu zaštitu Roma u F BiH .....1.079.005,20 KM
- za zdravstvenu zaštitu Roma u RS ..... 539.674,80 KM
- za zdravstvenu zaštitu Roma u Brčko distrikt u BiH .....103.320,00 KM

Prema podacima nadležnih institucija i romskih NVO-a, evidentirano je da su u Federaciji BiH 934 osobe romske nacionalnosti uvedene u sistem zdravstvene zaštite. Provedeni su edukativni i preventivni programi zdravstvene zaštite, podizanje svijesti pripadnika romskih zajednica o važnosti zdravstvene zaštite, edukacija roditelja o značaju imunizacije i imunizacija romske djece, te edukacija o reproduktivnom zdravlju i materinstvu. Provedeni su preventivni programi – skrining specifičnih oboljenja (raka grlića materice, raka dojke, raka debelog crijeva, raka prostate.)

Strateški cilj 4. Unaprijeđenje dostupnosti i kvaliteta pripadnika romske populacije u 2017. ostvaruje se realizacijom četiri programa:

Programa 1. Romski zdravstveni medijatori,

Programa 2. Osiguranje dostupnosti zdravstvenoj zaštiti u Federaciji BiH,

Programa 3. Preventivna zdravstvena zaštita

Programa 4. Zdravstvena edukacija i informiranje.

U cilju realizacije unapređenja, dostupnosti i kvaliteta zdravstvenih usluga za romsku populaciju MLJPI ove aktivnosti realizuje putem Memoranduma o razumijevanju o implementaciju APR 2020. sa Zavodom za javno zdravstvo F BiH, JZU Institutom za javno zdravstvo RS i Javnom zdravstvenom ustanovom „ Zdravstveni centar Brčko“ za Brčko distrikt BiH, koji su potpisani 20.12.2017. godine.

Sredstva za zdravstvenu zaštitu Roma u iznosu od 400.000,00 KM koliko je planirano za ovu oblast u 2017. godini su raspoređena i dodijeljena na sljedeći način:

- za zdravstvenu zaštitu Roma u F BiH .....250.640,00 KM
- za zdravstvenu zaštitu Roma u RS .....125.360,00 KM
- za zdravstvenu zaštitu Roma u Brčko distrikt u BiH ....24.000,00 KM

Kada je u pitanju implementacija ovih sredstava, ukratko prezentujemo informacije o utrošku i o svrsi za koju su utrošena.

Program 1. Romski zdravstveni medijatori

U skladu s planiranim aktivnostima u APR 2020. romske nevladine organizacije svake godine educiraju potreban broj novih Roma medijatora za oblast zdravstvene zaštite i obrazovanja. Prethodno su definisani kriterija za izbor romskih medijatora u zdravstvu, kao i izbor i angažovanje romskih medijatora. Medijatori su obučeni i za pružanje informacija i pružanju pravne pomoći prilikom upisa Roma u matične evidencije. Osnovni kriterij za izbor Roma medijatora je da posjeduju obrazovanje najmanje SSS, te da budu prihvaćeni od strane romske zajednice iz koje dolaze. Bitno je istaći, da je povoljna i starosna struktura do sad evidentiranih medijatora, obzirom da je velika većina medijatora mlađa od 35 godina starosti. Prilikom izbora ranijih i novih 25 Roma medijatora, vodi se računa i o rodnoj ravnopravnosti, tako da je angažovan podjednak broj muškaraca i žena.

U 2017. godine za poslove zdravstvene zaštite obučeno je novih 25 zdravstvenih medijatora, a u cijeli proces je uključeno preko 150 medijatora koji su ranije završili opće i posebne obuke. Finansiranje obuke novih zdravstvenih medijatora, vršeno je iz sredstava MLJPI.

Program 2. Osiguranje dostupnosti zdravstvenoj zaštiti u Federaciji BiH

Obzirom da se ovaj Program odnosi na aktivnosti koje se realizuju u Federaciji BiH prema prioritetu koji je postavio Federalni zavod za zdravstvenu zaštitu, raspoloživa sredstva usmjerena su na osiguranje pristupa neosiguranim osobama romske nacionalnosti na osnovu Javnog poziva koje je raspisalo nadležni Zavod. Na osnovu navedenog u 2017. godini je dobrovoljnim osiguranjem u Federaciji BiH bilo obuhvaćeno 155 Roma, od čega 121 u Tuzlanskom kantonu i 34 osobe romske populacije u Općini Kakanj.

Program 3. Preventivna zdravstvena zaštita

Preventivni pregledi za specifična oboljenja (rak grlića materice, rak dojke i rak debelog crijeva, rak prostate). Kao jedna od osnovnih mjera u ovoj oblasti su preventivni pregledi romske populacije kako kod žena, tako i kod muškaraca i ovim aktivnostima je u 2017. obuhvaćeno 114 osoba u oba entiteta i Brčko distriktu BiH. Bitno je istaći, da je prilikom ovih pregleda otkriveno više pacijenata za koje je potrebno nastaviti intenzivan proces liječenja. Svi pregledi za romsku populaciju su bili organizovani i besplatni, a glavni nosioci aktivnosti su bili partneri zdravstvenih ustanova-romske nevladine organizacije. U Federaciji BiH, tri organizacije, u Republici Srpskoj pet organizacija i u Brčko distriktu jedna organizacija.

Nadzorom provođenja opštih i posebnih mjera za sprečavanje širenja zaraznih bolesti u romskim zajednicama obuhvaćen je veći broj romskih zajednica i Roma, obzirom da je bila evidentirana pojava šuge i drugih prenosivih zaranih bolesti, naročito u neformalnim romskim naseljima. Jedno od tipičnih naselja gdje je ova mjera uspješno realizovana su Prutače u Brčko distriktu BiH. Smatramo da zbog zdravstvenog stanja romske populacije, evidentiranih pojava zaraznih bolesti,

kao i dobrih rezultata postignutih realizacijom ove mjere u 2017. godini i u buduće intenzivnije treba pristupiti realizaciji ove mjere.

Program 4. Zdravstvena edukacija i informiranje

Ovaj Program obuhvatio je aktivnosti koje se odnose na: edukaciju o seksualnom i reproduktivnom zdravlju, edukaciju o općem zdravlju, zaraznim bolestima i bolestima ovisnosti i edukacije o načinu ostvarivanja zdravstvene zaštite.

Ocjena realizacija cilja 4. Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije u 2017. godini

Stepen realizacije programa 1. u odnosu na plan je 100%, programa 2. je 30%, programa 3. je 90% i programa 4. je 100%, a ukupni presjek realizacije cilja 4. je 80%.

Tokom 2017. godini aktivnosti su vezane za edukaciju iz Programa 4. su izvršene u punom kapacitetu. Redovno se održavaju edukacije u romskim naseljima u prostorijama mjesnih zajednica, osnovnih škola ili drugim društvenim prostorijama. Pozivanja potrebnog broja Roma kao i aktivnosti zagovaranja potrebe za edukaciju vrše Romski zdravstveni medijatori koji također uz obučeno medicinsko osoblje učestvuju u samim edukacijama. Teme koje su obrađivane u direktnoj su vezi s aktivnostima iz Programa 4. Ono što je značajno da se na ovim sastancima neobrazovanim pripadnicima romske populacije daju informacije i o dostupnosti i načinu ostvarivanja zdravstvene zaštite. Primijećeno je, da veći broj osoba romske manjine ne koriste zdravstvene usluge koje su im na raspolaganju od vakcinisanja djece do preventivnih i hitnih pregleda intervencija.

IV PODRŠKA EVROPSKE KOMISIJE U PROGRAMU INTEGRACIJE ROMA U BiH

Evropska komisija je za podršku socijalnom uključenju ranjivih Romskih porodica putem obezbjeđenja stambenih jedinica kroz projekte IPA I i IPA II osigurala sredstva u iznosu od 9.779.150 KM. Projekat IPA I čija je vrijednost 4.889.575 KM je završen 31.12.2015. godine čijom je implementacijom urađeno 64 stambene jedinice socijalnog stanovanja i 85 stambenih jedinica je rekonstruisano. Projekat IPA II je u toku sa implementacijom, a završetak istog se očekuje u 2018. godine.

BiH je kao država potencijalna kandidatkinja za članstvo u Evropsku uniju uspostavila bilateralne odnose sa Evropskom unijom (Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju) . Izvještavanje, u kontekstu evropskih integracija, podrazumijeva proces prikupljanja i obrade službenih informacija o napretku države u ispunjavanju kriterija za članstvo u EU, te njihovu prezentaciju Evropskoj komisiji. Izvještavanje je zadatak institucija i predstavlja obavezu države u procesu pristupanja u EU.

Tokom 2017. godine predstavnici MLJPI izvještavali su o napretku na slijedećim sastancima:

- sastanku Pododbora za inovacije, informaciono društvo i socijalnu politiku između Evropske unije i Bosne i Hercegovine 09.02.2017. godine,
- sastanku Odbora za stabilizaciju i pridruživanje 31.05.2017. godine.

Evropska komisija je u junu 2015. godine, u saradnji sa MLJPI održala Seminar o inkluziji Roma u BiH na kojem je doneseno 29 operativnih zaključaka koje je potrebno realizovati u pet oblasti. MLJPI je iniciralo, pružalo stručnu pomoć i podršku i redovno pratilo implementaciju ovih Zaključaka i sredinom 2017. godine Evropskoj komisiji dostavilo Izvještaj o provođenju Operativnih zaključaka sa Seminara o inkluziji Roma u okviru kojeg je konstatovano da je od **planiranih 65 aktivnosti, svrstanih u 29 operativnih zaključaka, potpuno realizovano 39 aktivnosti, 11 djelomično, a za 15 aktivnosti je realizacija u toku odnosno još nisu realizovane.** Sve ove aktivnosti su praktično uključene u novi APR 2020.

Pripremajući Izvještaj za 2017. godinu, u istom dajemo presjek realizacije Operativnih zaključaka sa Seminara o inkluziji Roma Evropske komisije na osnovu kojih je održan novi Seminar u januaru 2018. godine.

Informacija o realizaciji zaključaka je slijedeća:

1. **Registracija građana** - Od planiranih 14 aktivnosti, 9 aktivnosti je potpuno realizovano a 5 djelomično. Mjere koje su djelomično realizovane odnose se na završetak registracije svih osoba bez ličnih dokumenata, elektronsku razmjenu podataka između entiteta, obuke i kampanje za upisu matične knjige i prikupljanje podataka o registraciji Roma u svrhu izrade izvještaja na nivou BiH.
2. **Strukovno obrazovanje i zapošljavanje** - Od planiranih 7 aktivnosti, 4 aktivnosti su potpuno realizovane, 1 djelomično i 2 nisu realizovane. Mjere koje nisu realizovane odnose se uspostavljanje integrisanog pristupa u zapošljavanju i uključivanje lokalnih zajednica u projekte zapošljavanja i samozapošljavanja.
3. **Obrazovanje** - Od planirane 23 aktivnosti, 14 aktivnosti su potpuno realizovane, 1 djelomično i 8 nije realizovane. Mjere koje nisu nikako realizovane odnose se uspostavu Stručnog tima u FBiH, osnivanje dnevnih centara, organizovanje pripremne nastave za djecu, besplatnu pripremnu nastavu za upis u srednje škole, osiguranje smještaja u domovima, osiguranje finansiranja pohađanja obrazovnih programa za odrasle i informisanje romskih NVO o finansiranju obrazovnih programa za odrasle.
4. **Socijalna pitanja i zdravstvena zaštita** - Od planiranih 10 aktivnosti, 3 aktivnosti su potpuno realizovane, 4 djelomično i 3 nisu realizovane. Mjere koje nisu nikako realizovane odnose se na obezbijedenje nezavisnog monitoringa, implementaciju mjera i ciljeva RAP-a na lokalnom nivou, provođenje integrisanog pristupa između zdravstva i drugih sektora.
5. **Stambeno zbrinjavanje** - Od planiranih 11 aktivnosti, 9 aktivnosti su potpuno realizovane i 2 nisu realizovane. Mjere koje nisu nikako realizovane odnose se na legalizaciju neformalnih romskih naselja i programe integralnog pristupa stambenog zbrinjavanja i zapošljavanja.

V PREPORUKE

U skladu sa prezentovanim informacijama Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH prema četiri strateška cilja predložena u okviru APR 2020. s ciljem poboljšanja njihove implementacije daje slijedeće:

PREPORUKE

Za Strateški cilj 1.

U cilju još sadržajnije i kvalitetnije realizacije aktivnosti institucionalnih kapaciteta u narednom periodu, potrebno je u sklopu budžetskog planiranja kod svih institucija obezbijediti neophodna finansijska sredstva, kao i uložiti dodatne napore za zapošljavanje adekvatnog broja pripadnika romske nacionalnosti u institucijama BiH na svim nivoima.

Za Strateški cilj 2.

Podaci koji se odnose na planirana i utrošena sredstva u 2017-oj godini kao i podaci o broju Roma koji su zaposleni putem poticaja zavoda za zapošljavanje su iz MLJPI i zavoda za zapošljavanje. Podaci u većini slučajeva nisu razvrstani prema polu, te je data procjena o broju zaposlenih Roma i Romkinja.

Primjetno je iz izvještajne tabele da nisu ostvarene mjere zapošljivosti Roma u 2017-oj godini koje podrazumijevaju obuku i prekvalifikaciju Roma. Broj zaposlenih Roma u 2017-oj godini u odnosu na 2016-u godinu je povećan. Podatak koji će u budućnosti MLJPI tražiti od zavoda za zapošljavanje je broj do sada uposlenih Roma koji su još uvijek zaposleni.

Nadležni zavodi za zapošljavanje entiteta i BD BiH trebaju uključiti predstavnike lokalne zajednice u projekte zapošljavanja i samozapošljavanja i inicirati uključivanje Roma u izvođenju lokalnih javnih radova

Potrebno je inicirati vođenje evidencije o osobama romske nacionalnosti koje ulaze u programe edukacija s ciljem prikupljanja podataka o tačnom broju Roma/Romkinja koji su prošli edukacije.

Pri implementaciji programa samozapošljavanja korisnici bi obavezno trebali proći trening iz vođenja biznisa u organizaciji zavoda za zapošljavanje.

Također je potrebno provođenje obuku za posao za poznate poslodavce

Za Strateški cilj 3.

U cilju kvalitetne realizacije ove mjere u narednom periodu je potrebno insistirati da se građevinski radovi ne izvode u zimskom periodu, van građevinske sezone, obzirom da je evidentirano više stambenih objekata s nedostacima koji imaju uzrok u ovoj činjenici.

Predloženo je da se razmotri mogućnost produženja rokova implementacije stambenog zbrinjavanja na najmanje 18 mjeseci zbog složenih procedura Javnih nabavki koje produžuju rokova izvođenja građevinskih radova.

Obzirom da do sada nije realizovan niti jedan projekat u oblasti legalizacije objekata u neformalnim romskim naseljima, potrebno je u prethodnom postupku u saradnju s lokalnim zajednicama riješiti probleme nepostojanja prostornih i urbanističkih planova kao i rješavanja vrlo komplikovanih imovinsko-pravnih odnosa.

Za Strateški cilj 4.

U cilju prevazilaženja uočenih nedostataka u realizaciji strateškog cilja Unapređenje, dostupnost i kvalitet zdravstvene zaštite pripadnika romske populacije kao i radi poboljšanja stanja u narednom periodu potrebno je putem romskih zdravstvenih medijatora i radom u romskoj zajednici uticati na podizanje svijesti romskih porodica o značaju realizacija mjera zdravstvene zaštite.

U Federaciji BiH ponovo inicirati izmjenju zakonske regulative kako bi se svim pripadnicima romske nacionalnosti omogućio pristup redovnom medicinskoj zaštiti.

Putem obrazovnih institucija naročito radom u osnovnom obrazovanju djelovati na školsku romsku djecu da redovno posjećuju zdravstvene ustanove i da svojim djelovanjem u porodici utiču na podizanje svijesti o značaju korištenja zdravstvenih usluga, što direktno utiče na poboljšanje zdravlja pripadnika romske populacije

Polazeći od naprijed navedenog, predlaže se Vijeću ministara Bosne i Hercegovine, da nakon razmatranja Izvještaja o provedbi Akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma iz oblasti zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017 – 2020 i utroška grant sredstava za 2017. godinu i donese slijedeće zaključke:

- 1) Usvaja se Izvještaj o provedbi Revidiranog akcionog plana Bosne i Hercegovine za rješavanje problema Roma u oblastima zapošljavanja, stambenog zbrinjavanja i zdravstvene zaštite 2017-2020. godine i utroška grant sredstava za 2017. godinu**
- 2) Zadužuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine da proceduru dodjele grant sredstava realizuje u prvoj polovini kalendarske godine u cilju blagovremene realizacije planiranih aktivnosti implementatora projekata.**

Prilog izvještaju:

1. Obrazac RCC